

Țara Oașului este una din cele mai pitorești zone ale județului Satu Mare. La începuturile primăverii, ea seamănă cu un vast tablou de un verde fraged, care se transformă toamna în pete arămii conturate de coline mai întunecate. Frumusețea naturală a peisajului din Țara Oașului a constituit pentru mulți artiști ai acestor meleaguri, un veșnic izvor de inspirație.

Unul dintre pictorii sătmăreni deosebit de originali și un profund cunoscător al oamenilor din părțile Țării Oașului și a locurilor sale, este Ion Țânțaș.

Născut la 5 iulie 1909 în comuna Tur, localitate ce aparține orașului Negrești Oaș, Ion Țânțaș, va fi puternic înrăuit de acest spațiu milenar în întreaga sa creație plastică. Pictorul s-a desăvârșit printr-o muncă exemplară și conștiincioasă, fiind un artist de o rară vocație.

În operele sale, naturile statice, peisajele caracteristice și scenele din viața satului oșenesc, sunt bine realizate, cu mult simț estetic.

Amintirile minunate legate de satul natal, nu l-au părăsit niciodată, ajutându-l să înțeleagă pe deplin originalitatea și valoarea folclorului Țării Oașului.

Este al cincilea copil născut în familia învățătorului Vasile Țânțaș. Familia Țânțașenilor, după porecla Bodoreni, s-a stabilit în Negrești încă din secolul al XVII-lea, venind de peste munți din Maramureș.

Mediul cultural al familiei îl va entuziasma de timpuriu, devenind un pasionat iubitor al valorilor artistice locale.

Dificultățile materiale îl determină să urmeze cursurile liceale pe rând, la Satu Mare, apoi la Sighetul Marmăției și Lugoj.

În urma morții părinților, situația materială moștenită, nu-i permite lui și fratelui său să-și continue și studiile superioare, fiind chiar nevoit să le întrerupă.

Între anii 1935-1937 se angajează ca funcționar la Administrația financiară Satu Mare, Târgu-Lăpuș și Ileanda Mare.

Cei mai frumoși ani ai vieții sale, Ion Țânțaș îi petrece ca student al Facultății de Drept din Cluj.

În această perioadă execută lucrări de pictură și grafică.

Cu toate că mai presus de orice iubea pictura, colaborează la cele două reviste redactate de Petre Nistor, "Tangentă" și "Caleidoscop".

Colaborarea sa se rezuma de fapt, la realizarea de portrete și caricaturi ale poezilor și prozatorilor celor două publicații.

Ilustrează și cartea "Noua lirică ardeleană", antologie editată de Octavian Șireagu, unde apare și figura visătoare a poetului C.S.Anderco.

Cu două luni înainte de a muri, vorbind despre tinerețea lui Ion Țânțaș, Petre Nistor afirma ca s-a descurcat singur cu tehnica picturală, îndelung și cu multă mizerie.

Condițiile mizere din tinerețe, sunt evocate de însuși artistul Ion Țânțaș: "mă mir cu ce am trăit. Nici nu-mi aduc aminte ce mâncam. Știu atât că eram foarte dârz și mândru".¹

Prima sa expoziție o pregătește după ce în 1937 revine la casa părintească din Negrești.

Lucrările ce le va expune sunt inspirate din viața oșenilor. La 24 aprilie 1938, Ion Țânțaș, deschide prima sa expoziție de pictură cu această temă la Satu Mare în sala de festivități Dacia.

Expune 30 de lucrări, cele mai multe fiind portrete din regiunea natală. Tânărul artist încearcă să redea în culori portretul oșenesc.

¹ Ion Țânțaș . Amintiri, arhivele MJSM, nr.inv.50301.

Portretele de bătrâni și țărânci sunt prezentate , așa cum le-a văzut pictorul, cu gubele lor, pălăriile caracteristice și nedespărțitul fluier al păstorului.

Reușita primei sale expoziții îi asigură o călătorie în Delta Dunării, tot în interesul picturii, unde realizează o serie de portrete de lipoveni și diverse peisaje.

Organizează la Galați o mică expoziție, însă fără succes.

"Ca să trăim și așa destul de mizerabil"² declara pictorul, este nevoit să picteze portrete particulare.

În toamna anului 1941, la insistențele prietenului său Petre Nistor, se înscrie ca student la Academia de Arte Frumoase din București secția pictură. Între timp este mobilizat pe front în mai multe rânduri, până la 1 iulie 1944, când este demobilizat, an în care susține examenele restante la Academia de Arte Frumoase. În iulie 1944, obține diploma.

Elev al profesorului Jean Al. Steriadi, va realiza portretul acestuia.

În ceea ce privește exprimarea clară în pictură, va urma lecția maestrului, slujindu-se de un desen ferm.

Absolvind și seminarul pedagogic universitar, în toamna anului 1946, Ion Țânțaș este numit profesor de desen și caligrafie la școala Normală din Năsăud.

De acum va fi un participant activ la mai toate expozițiile anuale, municipale și de stat.

Perioada anilor 1966-1973 este cea mai importantă din viața pictorului, reușind să organizeze trei expoziții valoroase.

Majoritatea lucrărilor lui Țânțaș au fost achiziționate de Muzeul Județean Satu Mare, secția de artă, între anii 1978-1986, lucrări care acoperă întreaga tematică abordată de artist: portrete, peisaje , naturi statice, compoziții.

Pentru pictura lui Ion Țânțaș, caracteristic este faptul că el privește Oașul , nu ca pe o atracție turistică a celor care vizitează acele meleaguri, ci ca unul care cunoaște bine oamenii acestei legendare "țări".

Comuniunea sa cu satul oșenesc, a avut un rol important pentru destinul artei sale, impunându-se ca un pictor de un autentic talent și originalitate, aducând în plastica românească contemporană imaginea unei frumuseți noi și covârșitoare, proprie ținuturilor din această parte de țară.

O mare parte din tematica lucrărilor sale, este legată de oamenii și locurile din Țara Oașului. Realizează o serie de portrete de țărani, care apar firești, simpli, aspri, gravi și monumentali în costumele lor.

Toate portretele lui Țânțaș se caracterizează printr-o intensitate a privirii, o privire pătrunzătoare, exprimând optimism, hotărâre și statornicie pe meleagurile în care s-au născut.

Imaginile cele mai grăitoare ne sunt oferite de portrete de oșeni: "Oșan cu secure ", "Oșan în suman", sau portrete cu caracter de studiu, "Portret de femeie" și "Portret de bărbat".

Figura țăranului din zona Oașului este bine reprezentată în lucrarea "Oșan cu secure"(fig.1). Executată în ulei pe carton , ea înfățișează un țăran în straie oșenești , cu un suman pe umeri și o secure în mâna stângă.

Este folosită o pastă abundentă , ca de altfel în toate lucrările sale, cromatica dominantă fiind verdele și portocaliul.

Aceeași consistență a pastei și tușe groase apare și în lucrarea intitulată "Oșan în suman"(fig.2) realizată în ulei pe pânză.

Privirea țăranului este dărză, în același timp blajină și pătrunzătoare, simbolizând o înțelepciune senină, omenia caracteristică poporului român. Totul este riguros și energic realizat de un desen expresiv.

² Ion Țânțaș, Autobiografie, Arhivele MJSM, nr. inv.50292, 50293.

O lucrare impresionantă din seria de portrete, este un "Autoportret"(fig.3). Lucrarea în ulei pe carton, datează din anii 60.

Autorul este preocupat de culoare, utilizând o pastă densă, accentuând astfel și mai mult aceeași privire blândă dar deschisă spre lume și încredere nestrămutată în viitor.

Portretele de copii, surprind printr-o privire blândă și surâzătoare, portrete care ne vorbesc cât se poate de convingător despre inocența vârstei. Ilustrativă este lucrarea "Coconașul cu căciulă".

Bucuria și gingășia, sunt transpuse pe pânză în chip măiestrit de Ion Țânțaș în lucrarea "La bunici"(fig.4), executată în ulei pe carton.

Ea amintește și de copilăria artistului, sau chiar de oamenii bătrâni și sfătoși de pe meleagurile natale ale Oașului.

Din creația artistului nu lipsesc peisajele. Ion Țânțaș aduce în lucrările sale vigoarea ținutului natal, pictorul având o adevărată vocație pentru natură și în mod special pentru pădure.

Din tinerețe artistul a fost încântat de frumusețile peisajului "Țării Oașului".

Pânzele sale nu sunt numai peisaje, ci o adevărată cufundare în lumea vegetală, calmă , odihnitoare. Îndrăgostit de păduri, pictorul le prezintă în toate orele zilei, în toate anotimpurile.

Verdele strălucitor predomină aproape în fiecare tablou, la fel galbenul ruginiu și roșul incandescent.

Sugerând răcoarea pădurii dese specifice zonei, lucrarea "Pădure la Tur"(fig.5) este realizată în ulei pe pânză într-o cromatică închisă.

Peisajele lui Țânțaș surprind frumusețea simplă a naturii. Materialitatea, concretețea copacului, a vegetației, dau strălucire pastei, adesea de o savoare și frumusețe neașteptată.

Pictorul este un cronicar al pădurii, evocând-o romantic.

În toate peisajele sale, culoarea este așternută cu pensulație amplă, în straturi cu o consistență variabilă, transformând pânza într-o simfonie a verdelui.

Peisajele "Țării Oașului" care îi sunt atât de familiare, sunt evocate de artist cu multă plăcere, făcându-ne să pătrundem în interioare care sunt locuri simple și odihnitoare.

Alături de portrete și peisaje, Ion Țânțaș realizează și naturi statice care se caracterizează tot prin densitatea și suculența pastei și tușele largi.

Portretului , peisajului și naturii statice, i se adaugă compoziții de mare valoare.

"Pintea Viteazul în fața orașului Baia Mare"(fig.6), este o astfel de compoziție executată în ulei pe pânză. Pe lângă valoarea ei artistică, lucrarea are valoare documentară și istorică.

Poate fi așezată între tradiție și documentație, între istorie și legendă.

Prezentând câteva din lucrările deținute de Secția de artă a Muzeului Județean Satu Mare, ne dăm seama că pictorul Ion Țânțaș a realizat o artă autentică, care se încadrează în tezaurul patrimoniului nostru național.

Se stinge din viață la 15 iulie 1973 la București.

Prin lucrările sale, prin întreaga sa creație artistică, artistul născut pe meleagurile Oașului, a simțit întotdeauna legătura directă , vie cu pământul părinților săi, fiind legat cu tot sufletul de satul său natal din "Țara Oașului".

Ion Țânțaș este un pictor la care siguranța desenului se armonizează cu valențele culorilor.

Toate tablourile sale sunt străbătute de căldură, autenticitate, poezie.

Prin pictură sa realistă, Ion Țânțaș, poate fi considerat unul dintre continuatorii școlii românești de pictură.

Lista ilustrațiilor

- 1.Oșan cu secure, ulei pe carton
dimensiuni 0,900 x 0,680
semant dreapta jos

2. Oșan în suman, ulei pe pânză
dimensiuni 0,640 x 0,540
semnat dreapta jos
3. Autoportret, ulei pe carton
dimensiuni 0,485 x 0,385
4. La bunici, ulei pe carton
dimensiuni 0,720 x 0,510
semnat dreapta jos
5. Pădure la Tur, ulei pe pânză
dimensiuni 0,140 x 1,200
semnat dreapta jos
6. Pinteazul în fața Orașului Baia Mare
ulei pe pânză
dimensiuni 1,730 x 0,880
semnat dreapta jos

The region Oaș in Ion Țânțaș's Creation (Summary)

The purpose of this paper is to show, in some words, the life and work of painter Ion Țânțaș, emphasizing some works that are to be found in the collection of the Art Section of the District Museum Satu Mare: "Self-Potrait", "Peasant from Oaș in specific coat", "Peasant from Oaș with an axe", "Forest in Tur", "At the grand parents' ", "Pinteazul the Brave in front of the town of Baia Mare".

Throughout his whole artistic creation, the painter always felt his direct link to the Region Oaș, fully understanding the originality and the value of the folklore of this region.

The list of illustrations

1. Peasant from Oaș, with an axe, oilpainting on cardboard
size 0,900 X 0,680
signed in the right down corner
2. Peasant from Oaș, dressed in specific coat, oilpainting on canvas
size 0,640 X 0,540
signed in the right down corner
3. Self-portrait, oilpainting on cardboard
size 0,485 X 0,385
4. At the grandparents', oilpainting on cardboard
size 0,720 X 0,510
signed in the right down corner
5. Forest in Tur, oilpainting on canvas
size 0,140 X 1,200
signed in the right down corner
6. Pinteazul the Brave in front of the town of Baia Mare
oilpainting on canvas
size 1,730 X 0,880
signed in the right down corner



Fig. 1.

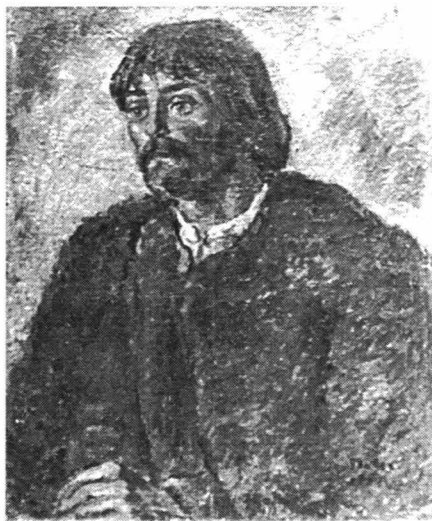


Fig. 2.



Fig. 3.



Fig. 4.



Fig. 5.



Fig. 6.